

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Notat

SEGES Innovation

Beslutningsstøtteværktøj til placering af små vådområder	Ansvarlig	MAMD
	Oprettet	02-01-2024
Projekt: 7883, Videreudvikling og optimering af målrettede dræn- og lavbundsvirkemidler	Side	1 af 3

Beslutningsstøtteværktøj til placering af små vådområder

SEGES Innovation har i samarbejde med Envidan arbejdet på at udvikle et nyt GIS-baseret screeningsværktøj, som skal bistå landmænd, men særligt udtagningskonsulenterne, med at udpege lokationer som er egnede til etableringen af små vådområder.

Små vådområder skal i denne her sammenhæng forstås som små arealer (<12 ha), hvorpå der let kan laves overrisling ved at afbryde drænene. For mere viden om hvad der kendetegner små vådområder se SEGES Innovations artikel [Små vådområder](#).

Under udviklingen af det nye screeningsværktøj, er det i 2023 blevet testet i to områder. I et område omkring Assens på Fyn og i et område omkring Aarhus (se figur 1).

Figur 1: Testområde ved Assens på Fyn og Aarhus i Jylland. Afgrænsningen for de to testområder er markeret med rødt.

Disse to områder blev udvalgt, da Envidan har lavet enkelte små vådområder ved Assens på Fyn, og da de er ved at estimere potentialet for forskellige indsatser i området omkring Aarhus Kommune. Der er derfor i forvejen lavet håndholdte udpegninger eller faktiske projekter i disse to områder, og den nye

metode til udpegningen af egnede arealer kunne således testes op imod disse områder, som man vidste var egnede til etableringen af små vådområder.

Metoden til udpegning af de små vådområder tager udgangspunkt i viden fra:

1. Målebordsblade for perioden år 1842-1899.
2. Lavninger i terræn (Digitale Terrænmodel DTM fra hipdata.dk).
3. Tørveholdige lavbundsarealer fra Tekstur2014-kortet (Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur).

Disse 3 typer af datakilder er benyttet, fordi de alle er med til at beskrive velafgrænsede lavninger i landskabet, der enten er vandlidende eller tidligere har været det.

Der er herefter lavet en filtrering på følgende parametre:

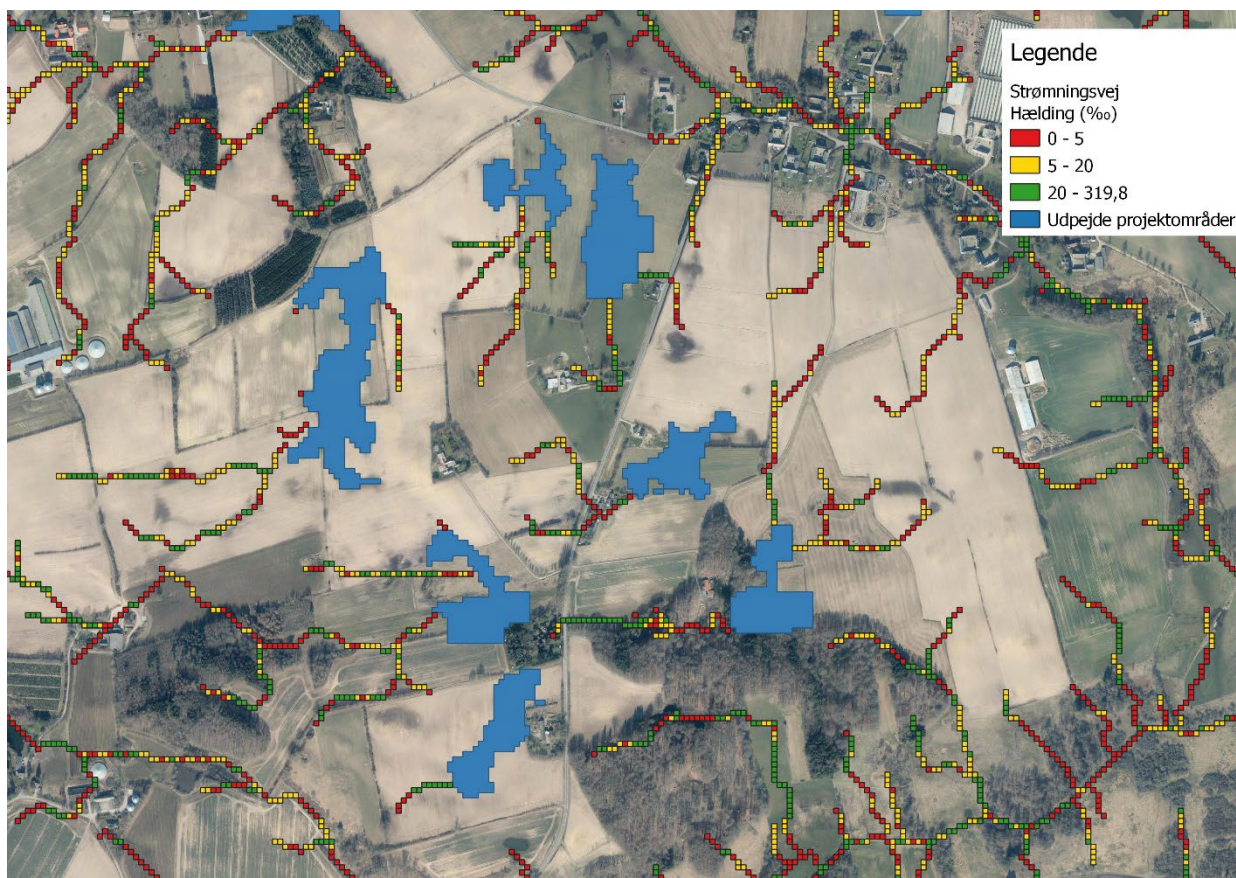
1. Udpegningen skal primært være placeret i et område med omdrift eller græsset areal
2. Udpegningen skal være mellem 1-12 ha i arealstørrelse.

Denne analyse er efterfølgende blevet kombineret med Scalgos værktøj til udpegning af strømningsvej for at kunne identificere de mest sandsynlige placeringer af dræn samt oplandsarealet til hver udpegning.

For en mere detaljeret beskrivelse af metode se [Envidans metodebeskrivelse](#).

Resultatet af analysen er to GIS-lag; et gis-lag som viser selve udpegningerne (de lavninger som vil egne sig til vådlægning), og et lag som viser strømningsvejene ned til lavningen.

Laget med strømningsvejene er beriget med informationer vedr. strømningsvejens hældning i promille, samt viden om oplandet til det enkelte punkt på strømningsvejen. På figur 2 kan der ses et eksempel på, hvordan kortmaterialet fra Envidan ser ud, når det anvendes i GIS.

Figur 2: Kortudsnit fra GIS-værktøj udarbejdet af Envidan. De blå områder kaldet "udpegede projektområder" viser de lavninger, som egner sig til vådlægning på baggrund af Envidans analyse, mens de små røde, gule og grønne prikker indikerer strømningsvejene ned til lavningerne.

Kortmaterialet kan således anvendes til at identificere de områder, hvor der er potentiale for at lave et lille vådområde, samt angive relevante oplysninger omkring strømningsvejene til områder. Den viden der vises om strømningsvejen kan anvendes til at vurdere, hvorvidt alle strømningsveje (dræn) kan føres til terræn, samt hvor stort et opland der i så fald vil aflede vand til området. Oplysningerne om hvilke arealer, der afleder vand til området, er ligeledes relevante, idet de kan bistå til at bestemme, hvor stor en effekt vådområdet må forventes at kunne levere.

SEGES Innovation har endnu ikke nået at kigge nærmere på dette, men det forventes, at der arbejdes videre med netop disse aspekter i løbet af 2024. Herudover bør det bemærkes, at SEGES Innovation udvider Envidans udpegningsanalyse ved at lave en sortering via GIS, hvor der tages forbehold for f.eks. beskyttet natur, beskyttelseslinjer og kvælstofindsatsbehov. Det forventes, at en sådan analyse vil medføre, at antallet af potentielle projektområder mindskes yderligere.